

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE
V HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE

Vážená paní
Ing. Vladislava Klikošová
ředitelka SBZ
Univerzita Karlova v Praze
Ovocný trh 3/5
116 36 Praha 1

Váš dopis č. / ze dne 11547/14 – SBZ/9. 10. 2014	Naše č. NPÚ-311/82103/2014	Vyřizuje /linka. Ing. arch. Rusoová/206	Spisový znak 823	V Praze dne 11. 11. 2014
---	-------------------------------	--	---------------------	-----------------------------

Věc: Odborné vyjádření

Čp. 560, Ovocný trh 5, Celetná 16, Praha 1

Pražská památková rezervace, památka UNESCO

Kulturní památka r. č. ÚSKP 11736/1-288/04

Žádost o vstupní podmínky revitalizace veřejných prostor chodeb Univerzity Karlovy

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze (dále jen NPÚ HMP), vydává na žádost, kterou obdržel dne 17. 10. 2014, podle ustanovení § 14 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, k výše uvedené věci toto odborné vyjádření:

Předmětem žádosti je vyjádření k řešení chodeb areálu univerzity, vyplývající dle žádosti ze zpracované odborné studie od Ing. arch. Šantavého s variantami návrhů úprava chodeb.

V žádosti je dále uvedeno, že Univerzita Karlova požádala o vyjádření k uvedeným navrhovaným úpravám a doposud neobdržela vyjádření památkové péče.

K dané věci sdělujeme, že zmíněná studie Ing. Arch. Šantavého nebyla NPÚ ÚOP HMP předložena k vyjádření, ani nebyla shlednuta na žádném jednání. Rovněž jsme neobdrželi žádnou písemnou žádost o zpracování vyjádření k dané studii nebo úpravám.

Prošla postupně dvě šetření na místě za účasti garanta území, a to pouze v budově čp. 560, vždy na vyzvání druhé strany. První bylo na vyzvání a za účasti Ing. Arch. Šantavého 10. 4. 2014.

Druhá prohlídka na místě proběhla na žádost Správy budov a zařízení UK (Ing. Doubka) dne 21. 7. 2014, se vznesením zcela stejných dotazů.

Následně NPÚ ÚOP HMP obdržel několik katalogů historických dlažeb k posouzení. Tyto katalogy spolu s fotodokumentací chodeb objektu čp. 560, provedených při prohlídkách byly předloženy k projednání Interní komisi NPÚ ÚOP HMP. Dále citujeme písemný závěr z dotčené komise:

„Zápis ze 7. zasedání Interní komise Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v hl. městě Praze (dále jen IK) ze dne 15. 7. 2014, čj. NPÚ-311/58228/2014:

1. Čp. 560, 561, 562, Staré Město, Celetná, Ovocný trh, Praha 1

Kulturní památky r. č. ÚSKP 11736/1-288

Pražská památková rezervace

Návrh výměny dlažeb v objektech Univerzity Karlovy

Závěr: Členové IK se seznámili s návrhem výměny dlažeb a konstatují, že nynější dlažba je již dožilá a položení nové dlažby lze akceptovat.

IK doporučuje na tyto prostory vypracovat komplexní náhled, který by zahrnoval úpravu povrchu i osvětlení. Je nutné, aby byl i nadále zachován princip střídání maloformátové dlažby, nejlépe monochromní. Dlažba může být doplněna v komunikačních uzlech změnou skladby nebo barevného odstínu.

IK nedoporučuje užití kobercových a jiných vzorů s bordurami, které odpovídají charakteru měšťanských domů 19. století.“

S tímto závěrem byl osobně na jednání během konzultačních hodin na NPÚ ÚOP HMP seznámen Ing. Doubek a byly vráceny katalogy.

Další jednání neproběhlo, vyjma místní prohlídky na vyhodnocení stávajících dlažeb a způsobu jejich kladení pro případný záměr jejich výroby. Nebyla podána žádná žádost o vydání vyjádření ke zmíněné studii.

Z hlediska památkové péče je možné sdělit obecné výchozí podmínky pro úpravu chodeb v objektu čp. 560 (jiný zatím nebyl prohlížen, ale předpokládáme, že obnova bude pokračovat ve všech dotčených objektech Univerzity Karlovy stejně), konkrétně se lze vyjádřit až k předloženým návrhům.

Dle uvedených bodů vašeho dopisu:

- výměna stávající keramické dlažby s předložením návrhu panu rektorovi a historické komisi UK: dlažbu je možné vyměnit; návrh zcela samozřejmě musí posoudit vlastník a provozovatel objektů; z hlediska památkové péče je sjednocující úprava prostor objektů od architekta Frágnera již nadřazena bývalému (nedoloženému) historickému řešení jednotlivých domů a jejich částí, nová dlažba by měla vycházet z maloformátové přirozeně živě probarvené neutrální dlažby – výrazné a barevné dlažby by přebíjely a degradovaly zachované různé prvky interiéru původních objektů,
- výměna otopných článků litinových těles na chodbách za desková: výměna je možná, doporučujeme však zvážit, že litinová tělesa mají větší výhřevnost, jsou ve větších veřejných prostorách ekonomičtější a mají i lepší výtvarnou a materiálovou kvalitu,
- výměna stávajících novodobých dveří s kovovou zárubní za nové dřevěné dýchované s obložkovými zárubněmi: výměna za nové jednoduché jednokřídlé dveře do obložkových zárubní je možná, hladké desky by však neměly být dýchované, ale spíše natírané krycím nátěrem – dveře by měly sjednocené na všech chodbách (eventuelně s výjimkou úřadu rektorátu) a neměly by být imitací pseudohistorických dveří (dýchované dveře nebyly užívány s výjimkou funkcionalistických interiérů, kde ale šlo o dýchování originálním drahým tvrdým dřevem), ale jednoduché, sjednocené např. kvalitním krycím nátěrem včetně obložek,
- obnova zdvojených dřevěných dveří včetně dřevěných obložek stěn do původního stavu: pozdně barokní a rokokové dveře by měly být po řádném průzkumu a předložení restaurátorského záměru ke schválení NPÚ ÚOP HMP odborně repasovány včetně povrchové úpravy a kování,
- oprava stávajících dřevěných zdvojených oken: novodobá okna lze v rámci údržby opravit (těsnění, nátěry apod.), v případě neopravitelnosti vyměnit,
- výměna stávajících umělohmotných či dřevěných parapetů za nové dřevěné parapety: tzv. umělohmotné parapety jsou dle prohlídek pouze novodobě položeny na původní dřevěné z doby Frágnerovy přestavby, výměna všech parapetů za stejné dřevěné jako materiálové i tvarové kopie je možná,
- výměna stávajících osvětlovacích těles: nelze se vyjádřit konkrétně, ale až na základě návrhu - typová nástěnná tělesa lze samozřejmě vyměnit za nová jednoduchá ve tvaru i barvě,
- výměna stávajících chodbových hodin: výměna je možná, včetně umístění na různých místech, ale mělo by jít opět o klasické ručičkové kulaté hodiny, dotvářející veřejný stylový interiér,

- obměna informačního systému: pokud je míněno označení místností a číslování, pak pokud budou tabulky umístěny na stěně vedle dveří, je jejich výtvarné a grafické řešení plně v kompetenci zadavatele,
- požárně evakuační rozhlas: je nutné předložit konkrétní návrh s polohou a vzhledem koncových prvků.

Z hlediska památkové péče je možné se vyjádřit konkrétně až k jednotlivým návrhům, kterým musí předcházet zmíněné průzkumy a soupis jednotlivých prvků, určených k zachování (dveře).

Dotčený objekt čp. 560 je Dům "U Nožičků" (U císaře Karla, Stockhaus), původně gotický, dnešní vzhled pochází z vrcholně barokní přestavby a klasicistní úpravy z konce 18. století.

Složitá historie domu, vzniklého ze dvou na sebe téměř kolmých objektů, sahá do 1. poloviny 14. století. Roku 1363, kdy byl dům prvně zaznamenán, patřil Petrovi z Kolína (Petrus de Colonia), podle Čarka Petru Parléri, od kterého jej roku 1365 odkoupil Jan z Cách. Ten prokazatelně roku 1387 dům při Ovocném trhu přestavoval - asi jej prodloužil o dvorní křídlo. Během celého 15. století si objekt udržel nejvyšší tržní ceny, roku 1453 se proto zřejmě dostal do šlechtického majetku. Získal jej Burián Trčka z Lípy a v trčkovském vlastnictví zůstal až do roku 1537, kdy patrně zčásti vyhořel a byl snad ve dvou dílech prodán. Nejasnosti kolem jednotlivých partií dokládají pozdější spory s mistry vedlejšího Karolina o jakousi část spáleniště s průchodnou věží, tzv. rektorskou. Ta byla nakonec k domu čp. 560 připojena dohodou až v roce 1619 (zmíněná věž i příslušný "štok" - Stockhaus - dnes ale patří k čp. 541). V renesanci došlo k velkým přestavbám, z kterých se zachovalo málo, snad budova v Celetné ulici byla tehdy zvýšena o patro a vznikl dnešní rozvrh sdružených oken průčelí. Patrně ještě do 17. století lze datovat další přestavbu, týkající se především budovy u Ovocného trhu. Roku 1725 byla jen dvoupatrová, a tak podle vzrůstu ceny došlo k velké přestavbě krátce před rokem 1753. V tomto roce povolila Marie Terezie prodej domu (spolu se sousedním čp. 562) Karlo-Ferdinandově universitě, která zde zamýšlela zřídit knihovny lékařské a anatomické fakulty. Roku 1754 (Čarek uvádí 1767) byly skutečně koupené domy a dům "U Nožičků" se šenkem a kovárnou (ve dvorní budově) zapsány do desek zemských. Nové využití si vyžádalo určité postupné stavební změny. Přestavba je kladena (Horyna) do souvislosti s úpravami vedlejšího univerzitního objektu čp. 562 a za autora je rovněž považován Antonín Prachner. Úpravám kolem roku 1773 napovídá ještě ta skutečnost, že roku 1769 byl dům uváděn jen dvoupatrový, ale roku 1780 již jako třípatrový. Přitom užití tvarosloví zůstalo ještě vrcholně barokní. Snad zároveň s adaptací došlo k odbourání horních pater věže. Průčelí domu do Celetné ulice je mladší, datovatelné do doby kolem roku 1800. Po roce 1837 (1841) se silně proměnila podoba západního dvorního křídla (dnes čp. 541), rozšířeného v pozdním klasicismu. K radikální sjednocující přestavbě podle plánu Jaroslava Fragnera došlo po roce 1965 - byla demolována převážná část západního dvorního křídla, upraveny dvorní fasády a interiéry všech pater.

Objekt tvoří soubor budov na nepravidelném, zalomeném městišti; dům při Celetné ulici je disponován jako hloubkový dvoutrakt, při Ovocném trhu má podélně disponovaná budova dvojicí dvorních jedno- a dvoutraktových křídel (dnes patřící k čp. 541). Dvorní fasády byly novodobě upraveny při poslední rekonstrukci.

Chodby objektu jsou jednotně řešeny podle návrhu architekta Fragnera a dokončeny jeho ateliérem pod vedením architekta Bělohradského. Interiér byl sjednocen maloformátovou čtvercovou tvrdou slínutou probarvenou dlažbou v přírodních šedookrových odstínech, která sjednocuje a přitom má potřebnou živost a přirozenost přírodního materiálu. Dlažba byla již různě vyspravována stejným formátem, ale v jiném materiálu a barvě. Okna jsou klasická dřevěná s bílým nátěrem a novodobým kováním, parapetní prkna jsou z masivního dřeva. Dveře jsou v rámci postupných úprav provozu různé - od zachovaných původních historických dvoukřídlých dvojítych pozdně barokních až rokokových v traktu do Ovocného trhu po deskové hladké smetanově bílé do kovových zárubní

z Frágnerovy úpravy, dále zcela novodobé dýhované světlé do obložkové zárubně a nevhodné typové imitace dýhovaných do ocelových zárubní např. na sociální zařízení.

Dotčený objekt je nemovitá kulturní památka (r. č. ÚSKP 11736/1-288/04), a je proto chráněn ve smyslu ustanovení zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o stavbu nacházející se na území Pražské památkové rezervace (PPR) vztahují se na stavební úpravy této stavby rovněž ustanovení nařízení vlády 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze, ze dne 21. 7. 1971.

Památková rezervace v hlavním městě Praze, představující historické jádro Prahy, byla v roce 1992 zařazena do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Předmětem památkové ochrany kulturních památek je objekt jako celek, zejména jeho architektura, fasády, historické vodorovné a svislé nosné konstrukce (zdivo, klenby, včetně všech historických prvků a detailů), ale i veškeré autentické konstrukce a prvky nenosné a výplňové (fasády, výkladce, okenní, dveřní výplně, vnější i vnitřní omítky), včetně všech autentických historických prvků a detailů.

Stavebním úpravám a rekonstrukcím kulturních památek musí předcházet podrobný stavebně historický průzkum, soupis dochovaných historických prvků s návrhem jejich budoucího umístění v objektu a v případě nutnosti provedení restaurátorských prací i restaurátorský průzkum a restaurátorský záměr zpracovaný restaurátorem s platným povolením MK.

Toto vyjádření nenahrazuje závazné stanovisko orgánu památkové péče, o které je nutno požádat Magistrát hlavního města Prahy, odbor památkové péče, Jungmannova 29/35, 111 21, Praha 1, P. O. BOX 800.

Za správnost: Vaňhova

Ing. arch. Ondřej Šefců v. r.
ředitel

